

staaende ved det, her er foreslaaet, Halvdelen af Expropriationssummen, vil Staten komme til at yde betydelig høiere Bidrag til Baneanlæg i de bedre Egne, hvor Jorden er dyr, end i de daarlige Egne, hvor det dog maa siges at være en Njendsgjerning, at der behøves mere Hjælp. Det er ganske vist, at det kun siges og er blevet sagt og maaske fremdeles vil blive sagt, at Staten som saadan har størst Interesse i de Baneanlæg, der føre gennem tæt befolkede Egne. Men jeg tror ikke, den Paastand er aldeles ubestridelig. Jeg tror, at man med nogen Grund kan sige, at Staten som saadan ogsaa har ikke ringe Interesse i, at der tilveiebringes gode Kommunikationsmidler gennem de fattige Egne, og der er det indlysende for ærede Medlemmer — jeg behøver ikke at udvikle det nærmere — at gennem disse Egne, hvor Jorden er billig, men Pengene ere saa, vil det være en overordentlig stor Hjælp, naar de kunne paaregne et saa meget større kontant Beløb, end de vilde faae i Form af et Tilskud lig Halvdelen af Expropriationssummen. Jeg skal derfor tilslade mig at henvielse til den ærede Indenrigsminister og det høie Thing, om det ikke ved fremtidige Baneanlæg — her have vi intet Forslag stillet i saa Henseende, idet vi have været enige om at resignere og lægge saa saa Hindringer i Veien for Lovens hurtige Fremme som mulig — kunde komme ind paa en Vej som den, jeg her har tilladt mig at foreslaa.

Indenrigsministeren (Jungerslev):

Der er ganske vist et Par af de ærede Medlemmer, der have stillet Vindringsforslag, som endnu ikke have haft Velighed til at motivere dem. Naar jeg desuagtet nu har taget Ordet, skylder jeg en lille Forklaring derover. Grunden er den — og jeg har allerede i Gaar, da den høitærede Formand ansatte Dagsordenen, gjort opmærksom derpaa — at jeg forud var bunden til en Dagsorden i det andet Thing og altsaa ikke bestemt vidste, hvor længe jeg kunde overvære Forhandlingerne her, og jeg tror, at det Tidspunkt nu er kommet, da jeg maa tage Ordet. Jeg har imidlertid troet uden Stade at kunne udtale mig nu ogsaa om de Underændringsforslag, der endnu ikke ere motiverede; de ere jo selvforstaaelige. Hovedbetydningen af denne Forhandling kan jeg ikke se i Andet end, om jeg saa maa sige, det nye principielle Standpunkt, som man nu fra næsten alle Sider har ønsket at gaa over paa med Hensyn til Bygningen af Jernbaner, som den ærede Ordfører ogsaa anerkjendte og berørte, og om hvilket jeg nu skal udtale mig lidt.

Jeg har tidligere haft Velighed til at sige her i Thinget, at før at imødegaa den overveieende Vlyt til Statsbaneanlæg af en Art, hvis Drift Staten efter min Mening ikke kan være tjent med at have, kunde jeg være tilbøielig til at gaa tilbage til og acceptere et tidligere Princip og give et større Tilskud til Privatbaner. Men nogen Forsjæl maa man ganske sikkert gjøre mellem Privatbaner, og i den Henseende accepterer jeg det, den ærede Ordfører sagde, at der er Privatbaner af større Betydning og ogsaa Privatbaner, der kun forbinde visse Egnes Opland med Byerne, altsaa Privatbaner af anden Klasse. For nu at reasumere, hvorledes Stillingen vil være, vil jeg sige: Vi faae 4 Klasser af Jernbaner og saa enkelte Undtagelser. Den første Klasse vil være Statsbaner uden Tilskud af Private, saadanne Baner, hvor man har Sikkerhed eller Sandsynlighed for en Forrentning af Driften. Den anden Klasse, som er velbekjendt, er Statsbaner med noget Tilskud af de vedkommende Egne; det foreligger der jo Exempler nok paa. Den tredje Klasse vil være Privatbaner af 1ste Klasse. For disse gav man tidligere i en Periode, der ikke ligger langt tilbage, den halve Expropriation og et Tilskud af 80,000 Kr. pr. Banemil. Det er dette, som jeg har ment, at det kunde være passende at optage igjen. Anden Klasse af Privatbaner, som jeg allerede har betegnet, skalde dernæst stilles noget gunstigere end hidtil, nemlig have den halve Expropriation og 25,000 Kr. pr. Banemil. Naar man udregner dette Forhold rigtig, saa vil man finde, at det omtrent er det Halve, man giver til anden Klasses Privatbaner imod første Klasses. Det vilde være heldigt, om man kunde enes om at komme ind paa den Vej. Foruden disse Klasser vil der naturligvis være Tale om nogle Undtagelser, f. Ex. hvor der er Søfartsforbindelse med Banen, og der kan jo ogsaa være andre Baner, som have en særlig Karakter. Man vil ogsaa i visse Henseender stille mindre Krav til Privatbaner af 2den Klasse. Herefter nærer jeg ingen Betænkelse ved at gaa ind paa, hvad den ærede Ordfører nævnte, at Veile—Give Banen bygges uden al Tale om, at den eventuelt skal forlænges. Den sidste ærede Taler, der havde Ordet, ønskede en Forandring i Tilskudet, idet man ikke skalde bidrage Noget til Expropriation, men udelukkende give et Pengetilskud, og han motiverede det paa forskjellig Maade, men væsentligst ved, at de bedre Egne ellers fik Mere end de ringere. Jeg vil dog gjøre opmærksom paa, at her overfor ligger dog den Indvending snublende nær, at man jo netop ved at give